

En dikt om folk – del 2

- Svenska/Svenska som andraspråk, Årskurs 4-6

Syfte

Låt eleverna skriva ofta och kort hellre än sällan och långt. (Bangert – Drowns et al. 2004).

Läraren reflekterar

Ett sätt att regelbundet få till stånd ett skrivande kan vara att låta eleverna skriva intexter och uttexter.

INTEXTER – är skribentorienterade. Eleverna skriver sig in i ett textinnehåll, utforskar och prova sina tankar. Läraren bedömer inte dessa texter som skrivs under friare normer. Exempel på intexter; stolpar, läsloggar, sammanfattningar, korta reflektioner inför samtal.

UTTEXTER – är läsarorienterade. Det är texter som ska offentliggöras på något sätt. Följer skriftliga normer tydligare och är mer självbärande. Exempel på uttexter; manus, insändare och sagor.

I min undervisning försöker jag planera för att eleverna ska ges tillfälle att skriva ofta. En sådan kort liten skrivövning arbetade vi med efter läsningen av Emma och Lisen Adbåges dikt Folk från boken med samma titel. Jag lånade delar av ett mycket bra upplägg av Fredrik Sandström som du kan läsa [här](#). Att bli inspiration och få ta del av en färdig planering på det här sättet är guld värt.

Metod – En skrivövning

Efter att vi läst och diskuterat dikten var det dags för en skrivövning. Jag berättade för eleverna att jag hade valt en person och skrivit en kort presentation.

Det här är Ulla. Hon är 56 år och bor i Härnösand som är en mellanstor stad i norra Sverige. Hon är gift med Lennart. Deras två barn har flyttat hemifrån för flera år sedan. Ulla är bibliotekarie och arbetar på Stadsbiblioteket, vilket är ett mycket passande jobb eftersom hon älskar att läsa. När hon är ledig reser hon gärna med sin man Lennart. Favoritresmålet är Frankrike. Eftersom Ulla vill förbättra sin franska, går hon en kurs på kvällstid.

Eleverna fick sedan välja en person från illustrationen och skriva en egen text. Här är några exempel:

"Det här är Bob. Han är 60 år gammal. Han bor på Mars i ett labb. Han har ingen egen familj. Han är helt ensam. Han jobbar som jordförstörare. Hans intresse är att han blir kung på planeten Mars."

"Det här är Ture. Ture är 34 år gammal. Ture bor i en hyreslägenhet i Handen. Ture har precis gjort slut med sin flickvän Katarin. Så han är lite ledsen. Ture jobbar i kassan på Ica men när han slutar jobbet så brukar Ture sätta sig i sin gröna fåtölj i sin hyreslägenhet i Handen och läsa en bra deckare. Tures favoritdeckare är "Glasbarnen" av Camilla Läckberg. Men när Ture inte läser brukar han laga pasta. Det är viktigt att han sätter upp sitt stora hår."

"Det här är Edwin. Han är snart 14 år. Han bor i en liten lägenhet inne i centrala Stockholm. Edwin skulle vilja bo i ett varmt land som Grekland eller Spanien. Men som livet ser ut just nu, ser det mörkt ut. Hans familj är ganska liten mamma, mormor och den jobbiga lillasystern Mira. Det är nämligen så att familjen inte har så mycket pengar efter att hans andra mamma gick bort. Han går i en skola som har tema sport och musik. Han älskar allt kring boxning och housemusik. Det är faktiskt hans största dröm, att få bli just boxningsproffs och på kvällarna spela musik som dj. Hans intresse är också att laga mat med mormor. Ibland när han får tid över leker han med Mira, ofta äter dom glass och kollar på film. Det han hatar mest i hela världen är skolan, det är skittråkigt med alla läxor. Men han kämpar på. Just det han brukar gå med luva för att gömma undan sina känslor."

GISSA PERSONEN – LÄGG TILL EN HEMLIGHET

Sedan fick eleverna parvis läsa upp sina texter och kompisen fick gissa vem texten handlade om. Efter det fick de skriva om en hemlighet som de här personerna bär på.

"Bobs hemlighet är att han har en dräkt som gör att han liknar en människa."

"Ture bär på en stor hemlighet. Det är nämligen så att Ture får inte så mycket lön, så en sen dag på Ica, Ture skulle stänga och alla hade gått hem. Så stod Ture i kassan och öppnade kassan och tog lite pengar. Nästa dag var det lördag så han jobbade inte. Han satte sig ner i sin gröna fåtölj och räknade hur mycket pengar han hade tagit. Han trodde att han bara hade tagit en femhundra. Men nej han hade tagit tjugotusen kronor! Lova att inte säga något till någon!"

"Edwin bär på en mycket stor hemlighet och om hans familj kommer att få reda på det kommer han knappt ha något liv kvar så känns det. Tänk att en stor ballong som man övat på länge går sönder och spricker. Edwins hemlighet är att hon såg sin mormor slå sin egen dotter. Det har inte hänt en gång utan flera."

Lärarens tankar efter lektionen

Såna här korta skrivuppgifter vars främsta syfte är att fantisera fritt utifrån en bild utan att texten ska bedömas, är viktiga för att locka fram elevers tankar och idéer. Mycket av mitt arbete i skolan handlar om att lyfta fram och stärka eleverna. Att få eleverna att växa, se sig själva som läsande och skrivande personer. Sex viktiga aspekter för effektiv skrivundervisning som jag försöker införliva i undervisningen är:

- Låt eleverna skriva ofta och kort hellre än sällan och långt. (Bangert – Drowns et al. 2004).
- Funktion (Hall 2013). Undervisningen behöver handla om skrivandets innehåll och funktion såväl som om dess form. På så sätt blir det ett meningsfullt skrivande för eleverna.
- Mottagare (Hall 2013). För att skrivande ska vara funktionellt behöver det också finnas mottagare för elevernas texter, till exempel i hem- och expertgrupper.
- Låt eleverna skriva om sådant som de läst. Det ökar läsförståelsen. (Graham & Herbert, 2011).
- Ge modeller för skrivande. Men även om en explicit skrivundervisning behövs är det viktigt att tänka på att formen aldrig får bli det viktigaste. (Andrews et al 2006).
- Använd ett fungerande metaspråk när du undervisar i skrivande i de olika ämnena. Lärare som har en begränsad grammatisk kunskap, och därmed ett begränsat metaspråk, visar sig ge generella och övergripande instruktioner för skrivande till sina elever. Eleverna får svårt att omsätta sådana övergripande instruktioner i sitt eget skrivande och har därmed svårare att utvecklas skriftligt. (Myhill & Watson 2014).

Lgr22 Syfte

Utveckla förmåga att formulera sig och kommunicera i tal och skrift, urskilja språkliga strukturer och följa språkliga normer.

Förmåga att läsa och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften.

Centralt innehåll*

Skönlitteratur för barn från olika tider och skilda delar av världen. Sånger, muntligt berättande, bilderböcker, kapitelböcker, lyrik, dramatik, sagor och myter. Texter som belyser människors upplevelser och erfarenheter.

Kriterier för bedömning av kunskaper*

Eleven samtalar om elevnära frågor och ämnen och ställer frågor, ger kommentarer och framför egna åsikter. När

eleven berättar om vardagliga händelser beskriver eleven dem så att innehållet tydligt framgår. Dessutom ger och tar eleven enkla muntliga instruktioner.

Eleven skriver enkla texter med läslig handstil och med digitala verktyg. I texterna använder eleven stor bokstav, punkt och frågetecken samt kan stava ord som eleven själv ofta använder och som är vanligt förekommande i elevnära texter.

Eleven läser bekanta och elevnära texter med flyt genom att använda lässtrategier på ett i huvudsak fungerande sätt. Eleven kommenterar och återger delar av innehållet och visar grundläggande läsförståelse. Eleven för också enkla resonemang om tydligt framträdande budskap i texterna.

* årskurs 1-3